

Historia Europejska

Od 60 lat podążamy wspólnie jedną drogą

European **Political**
Strategy Centre

1 marzec 2017

Zastrzeżenie:

Niniejsza publikacja została przygotowana przez Europejski Ośrodek Strategii Politycznej w ramach prac Komisji Europejskiej nad Białą Księgą w sprawie Przyszłości Europy i przygotowań do szczytu w Rzymie z okazji 60. rocznicy podpisania traktatów rzymskich.

Informacje i opinie przedstawione w niniejszej broszurze przedstawiają poglądy autorów i niekoniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko Unii Europejskiej.

© Unia Europejska, 2017

Ponowne wykorzystanie dozwolone pod warunkiem podania źródła. Ponowne wykorzystanie dokumentów Komisji reguluje decyzja 2011/833/UE (Dz.U. L 330 z 14.12.2011, s. 39).

Wykorzystywanie lub powielanie zdjęć i innych materiałów, co do których UE nie przysługują prawa autorskie, wymaga bezpośredniej zgody właściciela praw autorskich.

Print: ISBN 978-92-79-66410-6 • doi:10.2872/04973 • Catalogue number: ES-01-17-157-PL-C
PDF: ISBN 978-92-79-66368-0 • doi:10.2872/952062 • Catalogue number: ES-01-17-157-PL-N
HTML: ISBN 978-92-79-66365-9 • doi:10.2872/968869 • Catalogue number: ES-01-17-157-PL-Q

**European Political
Strategy Centre**

60. rocznica podpisania Traktatów Rzymskich to doskonała okazja, by zastanowić się nad przyszłością Unii Europejskiej, głównie patrząc w przyszłość, ale także oceniając przeszłe dziesięciolecia. W chwili, gdy niektóre podstawowe wartości, na jakich zasadzają się państwa demokratyczne i kraje zaawansowane ekonomicznie, wydają się zagrożone, musimy przypomnieć sobie, jakie były pierwotne cele integracji europejskiej.

Historia europejska to historia pokoju, demokracji, solidarności i wolności, ale również dobrobytu, równości, dobrostanu i zrównoważonego rozwoju. W tej historycznej chwili, gdy Europa staje przed wyborem dalszej drogi rozwoju, warto byśmy przypomnieli sobie wartości, które nas jako Europejczyków jednoczą, oraz osiągnięcia będące naszym wspólnym dziełem.

Rzecz jasna, nie obyło się bez porażek, a i przyszłe wyzwania mogą czasem wydawać się zbyt trudne. Dlatego właśnie potrzebujemy okresu dialogu, refleksji i debaty. Dobrym punktem wyjścia dla tego procesu jest podsumowanie tego, co Europie udało się osiągnąć na przestrzeni czasu.

**„Ludzkość musi pamiętać, że pokój
nie jest darem od Boga; pokój jest
naszym darem dla siebie nawzajem.”**

*Elie Wiesel, ocalały z Holokaustu i
laureat Pokojowej Nagrody Nobla w 1986 r.*

Pokój

Najdłuższy okres pokoju i stabilności w historii Europy – 70 lat od zakończenia drugiej wojny światowej – rozpoczął się wraz z utworzeniem Wspólnot Europejskich.

W uznaniu roli, jaką UE odegrała w przekształcaniu większości Europy „z kontynentu wojen w kontynent pokoju”, została ona wyróżniona Pokojową Nagrodą w 2012 r.

Europa angażuje się na rzecz pokoju pod każdą szerokością geograficzną: na świecie toczy się obecnie ponad 40 konfliktów zbrojnych, a UE jest najliczniej reprezentowana w kontyngentach misji pokojowych ONZ.

////////////////////////////////////

„Istnieje wiele krajów w Unii Europejskiej, które w chwili, kiedy zaczęliśmy nasz ruch na rzecz demokracji w 1988 r., nie korzystały jeszcze z owoców demokratycznego społeczeństwa. [...] Ale te kraje nas przegoniły. Poszły do przodu, a my zostaliśmy w tyle.”

Aung San Suu Kyi, birmańska polityk i laureatka Pokojowej Nagrody Nobla 1991

Demokracja

W 1957 r. ustrój demokratyczny panował jedynie w dwunastu z obecnych państw członkowskich UE. Dziś jest ich 28.

UE to największa unia krajów demokratycznych na świecie.

Wszyscy obywatele Unii, niezależnie od miejsca zamieszkania, mają prawo do głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach lokalnych.

Sześć z dziesięciu krajów o najwyższej frekwencji wyborczej to państwa członkowskie UE.

„Artykuł 42 ustęp 7 Traktatu o Unii Europejskiej, klauzula solidarności, [...] stanowi, że w przypadku gdy jedno państwo zostaje zaatakowane, wszystkie państwa członkowskie mają obowiązek udzielenia pomocy i wsparcia, ponieważ wróg nie jest tylko wrogiem Francji, jest wrogiem Europy.”

François Hollande, prezydent Francji

Solidarność

Po zamachach w Paryżu z 13 listopada 2015 r. Francja wystąpiła do innych państw członkowskich o wzajemną pomoc w walce z zagrożeniem terrorystycznym. Reakcja była natychmiastowa i jednomyślna.

W ciągu mniej niż dwóch tygodni, kilka państw członkowskich, w tym Niemcy, Zjednoczone Królestwo, Belgia, Estonia, Słowacja i Słowenia, zadeklarowało udzielenie wsparcia militarnego dla działań przeciwko ugrupowaniu Państwo Islamskie w Syrii i Iraku oraz dla innych misji Unii Europejskiej w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony. Pozostałe państwa członkowskie szybko dołączyły do tej grupy.

Solidarność europejska obejmuje również kwestie gospodarcze: w ponad dziesięciu państwach, finansowanie ze środków UE stanowi ponad 40 proc. wszystkich inwestycji publicznych.

„Z dumą podnosimy
czoła mimo ceny, jaką
zapłaciliśmy, ponieważ
wolność jest bezcenna.”

*Lech Wałęsa, polski polityk i laureat
Pokojowej Nagrody Nobla w 1983 r.*

Wolność

Wolność jest jedną z podstawowych wartości UE, zapisaną w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej. Daje obywatelom między innymi prawo do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium Unii.

Swobody indywidualne są chronione Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej i należą do nich między innymi poszanowanie życia prywatnego, wolność myśli, wyznania, zgromadzeń i wypowiedzi oraz swobodny dostęp do informacji.

Spośród wszystkich wolnych krajów na świecie jedną trzecią stanowią państwa członkowskie UE.

Niezaprzeczalnie Europa to kontynent, gdzie wolność jest największa na świecie; przoduje też w międzynarodowych rankingach wolności prasy.

An aerial night view of a city skyline, likely Warsaw, with a semi-transparent white text box overlaid in the center. The background shows illuminated buildings and streets under a twilight sky. The text is in a bold, dark blue font.

**„Wejście Polski do UE w 2004 r. stanowiło
przełom dla naszego kraju. [...] Dostosowanie
naszych przepisów do wspólnotowego dorobku
prawnego pozwoliło nam osiągnąć ogromne
korzyści gospodarcze i społeczno-polityczne:
nasz skumulowany wzrost PKB w latach 2004
– 2012 wyniósł 46,3 procent.”**

*Radostaw Sikorski, były minister spraw zagranicznych
Rzeczypospolitej Polskiej*

Dobrobyt

Dzięki członkostwu w UE wzrósł dobrobyt i udział we wspólnym dobrobycie. Średni PKB na mieszkańca w Unii wzrósł niemal dwukrotnie w ciągu ostatnich dwudziestu lat. Wzrost ten był ponad dziesięciokrotny w przypadku niektórych najuboższych państw.

Pomiędzy styczniem 2013 r. a wrześniem 2016 r. utworzono 10 mln miejsc pracy, dzięki czemu wskaźnik zatrudnienia w UE-27 osiągnął rekordowy poziom i wynosi prawie 69,7 procent.

Euro jest drugą najważniejszą światową walutą rezerwową – banki centralne na całym świecie utrzymują depozyty o wartości prawie 1,5 bln euro.

**„Nie dokonilibyśmy
tego odkrycia gdyby
nie środki z UE.”**

*Michaël Gillon, belgijski astronom, który
odkrył nowy układ planetarny TRAPPIST-1*

Odkrycia naukowe

Od czasu uruchomienia pierwszego europejskiego programu ramowego w zakresie badań naukowych w 1984 r. Unia Europejska zainwestowała blisko 200 mld euro w finansowanie badań naukowych i nowych technologii oraz produktów podnoszących jakość naszego życia. „Horyzont 2020”, ósmy program ramowy, jest największym wielonarodowym programem badawczym na świecie.

Unia Europejska jest światowym liderem w zakresie badań naukowych i innowacji i odpowiada za jedną czwartą światowych wydatków na badania naukowe i jedną trzecią zgłoszeń patentowych w skali światowej.

Najwięcej nagród Nobla w historii za swój wkład w rozwój ludzkości otrzymali naukowcy, ekonomiści, pisarze, lekarze, artyści i aktywiści z Unii Europejskiej.

„Erasmus to coś o wiele więcej niż studia. Dla mnie to szansa, by spojrzeć na świat z innej perspektywy, poczuć i odkryć nowe emocje oraz nauczyć się tego, o czym nie piszą w książkach.”

Relacja studenta biorącego udział w wymianie akademickiej w ramach programu Erasmus

Jako Europejczycy mamy prawo mieszkać, pracować i pobierać emeryturę w dowolnym miejscu w Europie. Dzięki jednolitemu rynkowi loty są tańsze, podróżowanie wiąże się z mniejszą ilością formalności, a koszt wykonywania i odbierania połączeń podczas pobytu za granicą jest obecnie o 90 procent niższy niż w 2007 r. Opłaty roamingowe wkrótce zostaną całkowicie zniesione.

Obecnie 6,5 milionów Europejczyków pracuje w innym państwie członkowskim UE.

Od momentu powstania w 1987 r. program Erasmus dał 9 mln osób możliwość studiowania, odbywania szkoleń, działalności wolontariackiej lub zdobywania doświadczenia zawodowego za granicą.

UE ma najwyższy wskaźnik wczesnej edukacji spośród krajów G20 – 94,3 procent dzieci w wieku od czterech lat uczęszcza do szkół jeszcze zanim zostaną objęte obowiązkiem szkolnym.

Możliwości

A young boy with curly red hair, wearing sunglasses, a red and white striped polo shirt, and blue jeans, is walking down a set of stone stairs. He is holding the hand of a young girl with brown hair, wearing a blue bow, a blue and white striped sleeveless top, and a red skirt. They are both looking down at the steps. The background is a blurred outdoor setting with a wooden railing on the left.

„Wszyscy są równi
wobec prawa.”

*Artykuł 20 Karty
praw podstawowych
Unii Europejskiej*

Od samego początku integracja europejska opiera się na zasadzie niedyskryminacji, która leży u podstaw wszystkich polityk europejskich.

Równość kobiet i mężczyzn jest jedną z podstawowych wartości UE.

Jest tak od 1957 r., kiedy to zasada równego wynagrodzenia za pracę o równej wartości została zapisana w traktacie rzymskim. Zróżnicowanie wynagrodzenia ze względu na płeć zostało zredukowane do 16 procent.

Obecnie więcej kobiet niż mężczyzn kończy studia uniwersyteckie.

Kobiety w Europie plasują się także wysoko w indeksie wolności osobistej.

Równość

**„Celem Unii jest wspieranie
pokoju, jej wartości i
dobrobytu jej narodów.”**

Art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej

Dobrostan

Europejski model społeczny przyczynił się w znacznym stopniu do wyrównania i usunięcia sporej części nierówności w dochodach rynkowych. Spadek nierówności waha się od 22 procent w Estonii do 43 procent w Irlandii, podczas gdy w Stanach Zjednoczonych i Japonii wynoszą one odpowiednio 18 i 15 proc.

Obywatele UE żyją średnio osiem lat dłużej niż obywatele innych państw (oczekiwana długość życia w chwili urodzenia w UE-28 wynosi 79,6, w porównaniu z 71,4 na całym świecie).

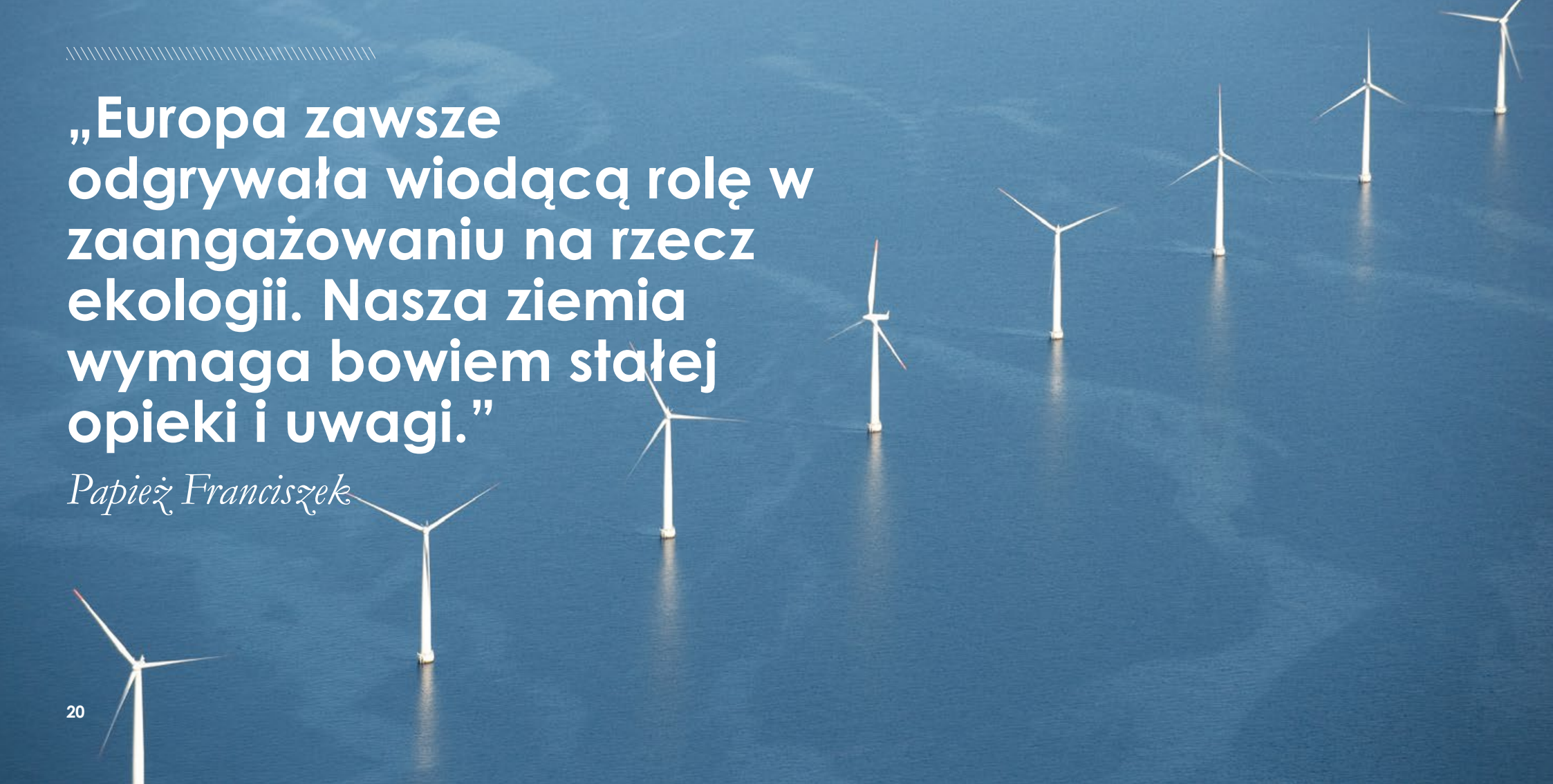
Wszyscy pracownicy UE mają prawo do czterech tygodni płatnego urlopu rocznie. W takich krajach jak Kanada i Japonia coroczny płatny urlop początkującego pracownika wynosi zaledwie dziesięć dni, podczas gdy w Stanach Zjednoczonych w ogóle nie obowiązuje ustawy minimalny urlop płatny.

Co więcej, wszystkie europejskie kobiety mają prawo do co najmniej 14 tygodni urlopu macierzyńskiego, a wszyscy rodzice mają indywidualne prawo do urlopu rodzicielskiego z powodu narodzin lub adopcji dziecka.

„Europa zawsze odgrywała wiodącą rolę w zaangażowaniu na rzecz ekologii. Nasza ziemia wymaga bowiem stałej opieki i uwagi.”

Papież Franciszek

Zrównoważony rozwój

Od 1972 r., kiedy to zainicjowano europejską politykę ochrony środowiska, UE zajęła się problemami kwaśnych deszczów i przerezedzania warstwy ozonowej.

Obecnie, spośród miast na całym świecie to miasta europejskie mają najniższe poziomy zanieczyszczenia powietrza, w dużej mierze dzięki wcześnie wprowadzonym zakazom stosowania substancji zanieczyszczających, takich jak ołów w benzynie. Recykling odpadów w gminach europejskich wzrósł z 30 procent w 2004 r. do 43 procent w 2014 r. 96 procent naszych plaż jest wystarczająco czystych, aby można było się na nich kąpać, a 85 procent otrzymało ocenę bardzo dobrą.

W walce ze zmianą klimatu UE pokazała, że zrównoważony rozwój i postęp gospodarczy mogą iść ze sobą w parze. W latach 1990 – 2015 emisje CO₂ zredukowano o 22 procent, podczas gdy gospodarka odnotowała wzrost o 50 procent.

W okresie 2010 – 2015 UE zainwestowała więcej w rozwój odnawialnych źródeł energii niż w jakiegokolwiek inne źródło energii. Obecnie ilość instalacji energii odnawialnej przypadająca na osobę w Europie jest średnio trzy razy wyższa niż średnia światowa.

„Naszym priorytetem jest zawarcie porozumień handlowych z UE i dużymi strefami handlu, a nie z poszczególnymi państwami w UE.”

Shinzo Abe, premier Japonii

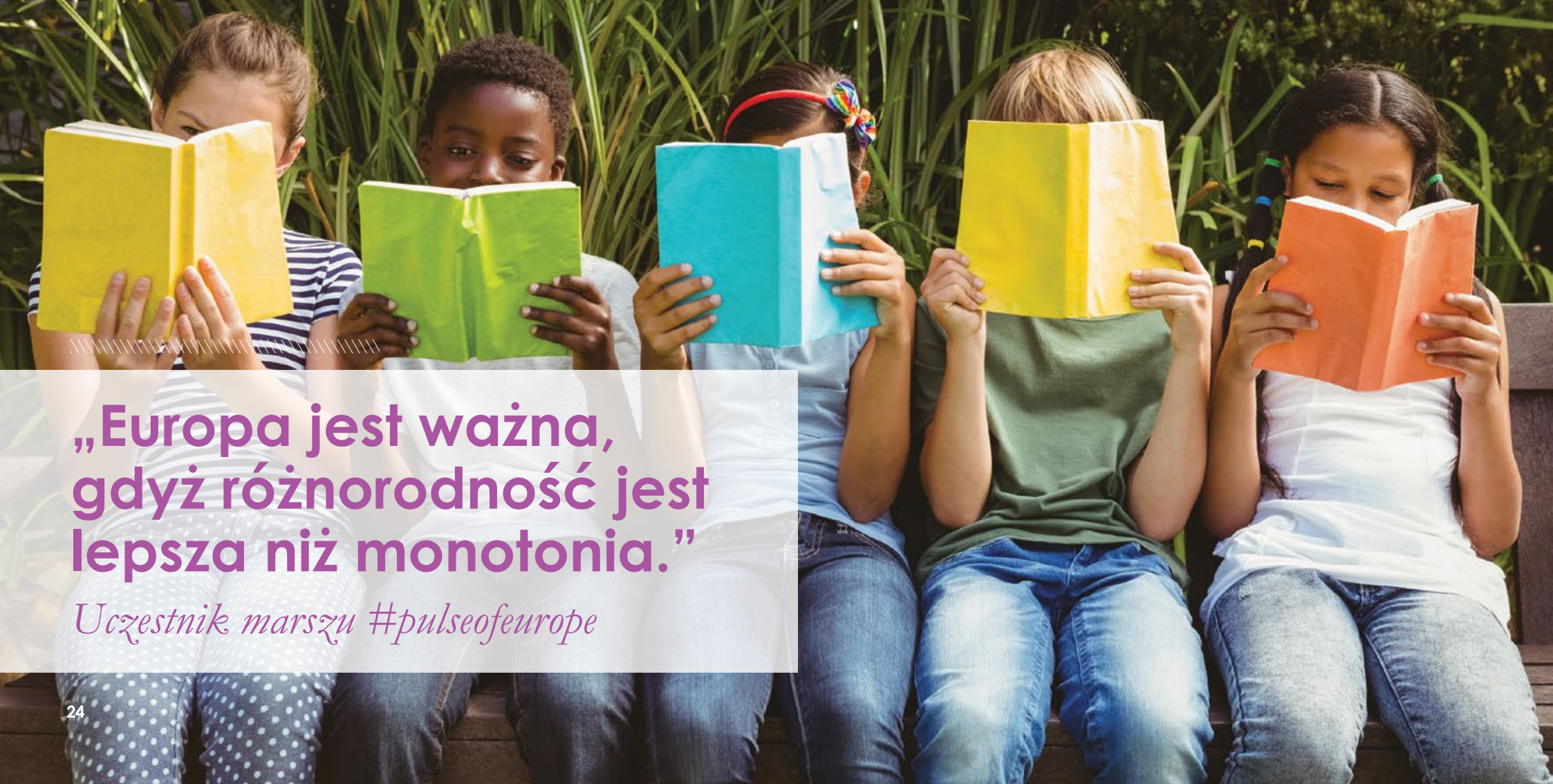
Oddziaływanie

Unia Europejska jest największym blokiem handlowym na świecie. Łączna wartość wywozu z UE-27 wynosi około 5,8 bln euro. Stanowi to ponad jedną trzecią całkowitego światowego eksportu. Wartość ta jest dwa i pół raza większa niż wartość chińskiego eksportu oraz ponad trzy razy większa niż eksport Stanów Zjednoczonych.

UE jest głównym partnerem handlowym dla 80 państw.

Jest także największym na świecie źródłem i miejscem przeznaczenia bezpośrednich inwestycji zagranicznych.

Unia Europejska i jej państwa członkowskie są największym na świecie dawcą pomocy – w 2015 r. dostarczyły one ponad połowę całkowitej oficjalnej pomocy rozwojowej.

„Europa jest ważna,
gdyż różnorodność jest
lepszą niż monotonia.”

Uczestnik marszu #pulseofeurope

UE to 24 języki urzędowe i ponad 60 lokalnych języków regionalnych lub języków mniejszości.

UE opiera się na zasadzie „jedności w różnorodności”. Tożsamość narodowa chroniona jest na mocy art. 4 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej. Aby nie naruszać kompetencji krajowych lub regionalnych, UE wprowadziła zasadę pomocniczości, która pozwala zapewnić, że działania na szczeblu europejskim dotyczą tylko tych kwestii, które nie mogą zostać rozwiązane przez państwa członkowskie działające indywidualnie, takich jak zanieczyszczenie powietrza.

Bogactwo atrakcji kulturalnych Europy uczyniło z niej najpopularniejszy kierunek turystyczny na świecie. W 2015 r. Francja, Hiszpania i Włochy uplasowały się odpowiednio na pierwszym, trzecim i piątym miejscu światowej klasyfikacji przyjazdów turystów zagranicznych na świecie.

Różnorodność

Źródła

Pokój:

Elie Wiesel, odczyt noblowski z 11 grudnia 1986 r., ([Hope, Despair and Memory](#))

Thorbjørn Jagland, przewodniczący norweskiego Komitetu Noblowskiego, przemówienie podczas ceremonii wręczenia pokojowej nagrody Nobla z 2012 r. ([Award Ceremony Speech](#)), 10 grudnia 2012 r.

Międzynarodowy Instytut Badań Strategicznych, badanie dot. konfliktów zbrojnych ([Armed Conflict Survey 2016](#)), 29 marca 2016 r.

Institute for Peace in Partnership, artykuł dot. roli UE w działaniach pokojowych ONZ ([EU Contribution to UN Peacekeeping](#)), 17 marca 2016 r.

Demokracja:

Aung San Suu Kyi, Przemówienie z okazji wręczenia Nagrody im. Sacharowa za krzewienie wolności

przekonań ([You have to know why the world is the way it is or you have to want to know](#)), październik 2013 r.

Grafeus, mapa krajów demokratycznych w Europie ([Democracy Map of Europe](#)), wrzesień 2013 r.

Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, wskaźnik poprawy jakości życia ([Better Life Index](#)).

Solidarność:

François Hollande, Przemówienie na wspólnej sesji Parlamentu ([Speech before a joint session of Parliament](#)), 16 listopada 2015 r.

Biuro Analiz Parlamentu Europejskiego, briefing dla Rady Europejskiej dotyczący uruchomienia art. 42 ust. 7 TUE na wniosek Francji o udzielenie wsparcia i odpowiedzi państw członkowskich (pierwsza publikacja: [grudzień 2015 r.](#), aktualizacja: [lipiec 2016 r.](#))

Komisja Europejska, „[Wkład europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w tworzenie nowych miejsc pracy i pobudzanie rozwoju gospodarczego, realizację planu inwestycyjnego i priorytetów Komisji](#)”, 2016 r.

Wolność:

Day, M., artykuł w The Telegraph, „[Freedom is priceless. Wałęsa tells Poland](#)”, 30 sierpnia 2005 r.

[Karta praw podstawowych Unii Europejskiej](#), tytuł II. Freedom House, sprawozdanie na temat wolności na świecie w 2017 r. ([Freedom in the World 2017](#)), 2016 r.

Reporterzy bez Granic, ranking światowego wskaźnika wolności prasy ([2016 World Press Freedom Index](#)), 2016 r.

Dobrobyt:

Radosław Sikorski, '[Spurring on the European Project](#)', in New Eastern Europe, Issue 4 (IX)/2013.

Eurostat, PKB na mieszkańca, wrzesień 2016 r.

Eurostat, statystyki dot. zatrudnienia, listopad 2016 r.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy, dane dotyczące struktury oficjalnych rezerw walutowych ([Currency Composition of Official Foreign Exchange Reserves](#)), 30 grudnia 2016 r.

Odkrycia naukowe:

Heath R., artykuł „[U cash, Belgian beer, and the final frontier](#)”, 23 luty 2017 r.

Komisja Europejska, wydanie specjalne magazynu Horizon, ([30 Years of EU Research Framework Programmes](#)), marzec 2015 r.

[Oficjalna strona internetowa Nagrody Nobla.](#)

Możliwości:

Komisja Europejska, broszura dotycząca programu Erasmus ([Erasmus: I am one of the two million who did it!](#)), 2010 r.

Komisja Europejska, „[Od Erasmusa do Erasmus+: 30 lat historii](#)”, zestawienie informacji, 26 stycznia 2017 r.

Eurostat, zestawienie danych statystycznych nt. działalności transgranicznej ([EU citizenship - statistics on cross-border activities](#)), kwiecień 2013 r.

Eurostat, zestawienie danych statystycznych nt. kształcenia w kontekście strategii „Europa 2020” ([Europe 2020 indicators – education](#)) oraz pozycji UE w dziedzinie kształcenia i szkoleń ([The EU in the world - education and training](#)), marzec 2016 r.

Równość:

Eurostat, zestawienie danych statystycznych nt. zróżnicowania wynagrodzenia ze względu na płeć ([Gender pay gap statistics](#)), listopad 2016 r.

Eurostat, zestawienie danych statystycznych nt. szkolnictwa wyższego ([Tertiary education statistics](#)), grudzień 2015 r.

Cato Institute, Wskaźnik wolności ludzkiej ([Human Freedom Index 2016](#)), 2016 r.

Dobrostan:

Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, dane dotyczące rozkładu dochodów i ubóstwa ([Income Distribution and Poverty](#)), najnowsze dostępne dane z lat 2013 i 2014.

Światowa Organizacja Zdrowia, dane Światowego Obserwatorium Zdrowia na temat średniego trwania życia ([Global Health Observatory \(GHO\) data: Life expectancy](#)), dane z 2015 r.

Komisja Europejska, informacje dotyczące życia zawodowego, prywatnego i rodzinnego ([Professional, private and family life](#)), listopad 2016 r.

[Strona Wage Indicator Foundation](#), 2017 r.

Zrównoważony rozwój:

Przemówienie papieża Franciszka przed Parlamentem Europejskim w Strasburgu ([Address to members of the European Parliament](#)), 25 listopada 2014 r.

Komisja Europejska, broszura dotycząca przewodniej roli UE we wprowadzaniu energii ze źródeł odnawialnych ([The European Union Leading in Renewables](#)), wydana z okazji COP 21, 2015 r.

Międzynarodowa Agencja Energii Odnawialnej, broszura nt. kosztów energii słonecznej i wiatrowej ([The Power to Change: Solar and Wind Cost Reduction Potential to 2025](#)), czerwiec 2016 r.

Komisja Europejska, „[Postępy w transformacji sektora energetycznego w Europie](#)”, komunikat prasowy, 1 lutego 2017 r.

Europejska Agencja Środowiska: sprawozdanie na temat stanu kąpielisk w Europie ([Report on European bathing water quality in 2015](#)), wrzesień 2016 r.

Stavros Dimas, artykuł w BBC News „[Celebrating the Environmental Union](#)”, 23 marca 2007 r.

Europejska Agencja Środowiska: sprawozdanie dotyczące wskaźników środowiskowych ([Environmental indicator report 2016](#)), jako element monitorowania 7. programu działań w zakresie środowiska, 9 grudnia 2016 r.

Światowa Organizacja Zdrowia, baza danych na temat jakości powietrza w miastach, ([Urban Air Quality Database](#)), 2016 r.

Oddziaływanie:

Komisja Europejska, broszura na temat pozycji na arenie międzynarodowej ([A Stronger Global Actor](#)), październik 2016 r.

Stewart, H., 'Britain remaining in EU is 'better for the world', says Japanese prime minister'; The Guardian, 5 May 2016.

Różnorodność:

Komisja Europejska, [strona poświęcona wielojęzyczności](#).

Traktat o Unii Europejskiej, art. 5.

#PulseofEurope: <http://pulseofeurope.eu/?lang=en>.

Światowa Organizacja Turystyki ONZ, [informacje o turystyce](#).

©

Okładka: © AP Photo/Sergei Grits

© AP/Fotolia/Pavlo Vakhrushev

Pokój: © AP Photo / B.H. Rollins

Demokracja: © AP/Fotolia/bizoo_n

Solidarność: © AP Photo/Christophe Ena

Wolność: © AP Photo/Lutz Schmidt

Dobrobyt: © AP/Fotolia/Lena Serditova

Odkrycia naukowe: © ESA/ATG medialab, 2016 / Source: EC - Audiovisual Service

Możliwości: © AP/Fotolia/Syda Productions

Równość: © AP/Fotolia/Aliaksei Lasevich

Dobrostan: © AP/Fotolia/haveseen

Zrównoważony rozwój: © European Communities, 2009 / Source: EC - Audiovisual Service / Photo: Laurent Chamussy

Oddziaływanie: © AP Photo/Mosa'ab Elshamy

Różnorodność: © AP/Fotolia/WavebreakmediaMicro

Urząd Publikacji